

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **V. Z.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2023, čj. OAM-262/ZA-ZA10-P11-2022, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2024, čj. 40 Az 1/2024-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je občanem Ruské federace. V ČR žije již několik let a dříve zde pobýval na základě pobytových oprávnění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. V březnu 2022 požádal u žalovaného o udělení některého druhu mezinárodní ochrany (podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). V žádosti a následném pohovoru uvedl, že je svobodný, mladý a zdravý, nemá žádné náboženské vyznání ani není členem žádné politické strany. V ČR žije kvůli studiu a politicky se zde angažoval. Účastnil se demonstrací na podporu Alexeje Navalného a Ukrajiny. Z jedné demonstrace doložil videozáznam, na kterém je možné ho spatřit. Na sociálních sítích vystupoval veřejně i v soukromých konverzacích proti válce na Ukrajině. Dodal, že byl v Rusku uveden na seznam osob podporujících A. Navalného. Jeho otec byl za podobné aktivity v Rusku zatčen. Žalobci přišel domů povolávací rozkaz na splnění základní vojenské služby. Té se doposud nezúčastnil. Pokud by se do Ruska vrátil, musel by se vojenské služby účastnit a hrozí, že by byl vyslán do bojů na Ukrajinu.

[2] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím žalobci mezinárodní ochranu neudělil. V první řadě uvedl, že žalobcova žádost je účelová, protože o mezinárodní ochranu požádal až po 5 letech pobytu v ČR a poté, co měl zemi opustit, když mu nebylo prodlouženo

pobytové oprávnění. Označil úmysl žalobce za zjevný a jeho tvrzenou politickou aktivitu za záminku, jak zůstat v ČR. K obavám z povolání k vojenské službě žalovaný uvedl, že nejsou relevantním azylovým důvodem. Jedná se o povinnost vůči státu, která je uznávána různými mezinárodními smlouvami. Z informací o Rusku, které žalovaný ve spise nashromáždil, vyplývá, že jsou žalobcovy obavy z vyslání do války předčasné. Pouze zlomek mužské ruské populace nyní absolvuje základní vojenskou službu a z něj jen zlomek je vyslán na Ukrajinu; navíc se dá této povinnosti legálně vyhnout. Žalobce by nemohl být ani mobilizován, jelikož mobilizace byla v Rusku zastavena a nová nebyla vyhlášena. Žalovaný neshledal jako důvodné ani žalobcovy obavy ze zatčení po návratu kvůli podpoře A. Navalného a Ukrajiny. Žalobce nebyl schopen doložit žádné např. výpisy z účtu či jiné listiny prokazující finanční podporu organizací a jeho aktivita na sociálních sítích byla minimální, nadto především v soukromých konverzích.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, které Krajský soud v Praze shora označeným rozsudkem vyhověl, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. S žalovaným se shodl na tom, že informace ohledně zapojení žalobce do demonstrací na podporu Alexeje Navalného a Ukrajiny, jejich finanční podpora či zařazení na ruský seznam osob tyto činnosti podporující, jsou nedostatečné. Žalobce je nebyl schopen doložit žádnými dokumenty. Dále nicméně krajský soud uvedl, že vypořádání tvrzení žalobce o plnění branné povinnosti je nedostatečné. I když tato povinnost není sama o sobě důvodem k udělení mezinárodní ochrany, může se jím stát, pokud žadateli hrozí zapojení do aktivní útočných bojů v rozporu s mezinárodním právem. Z veřejně dostupných informací jako i z judikatury soudů je známo, že ruská armáda takovou válku na Ukrajině vede. Žalovaný proto nemohl situaci vyřešit jen odkazem na obecné závěry. Krajský soud uznal, že si žalovaný obstaral informace o zastavené mobilizaci ruských mužů a na jejich základě pak posuzoval i možný žalobcův odvod k základní vojenské službě. Takový závěr byl ale zkratkovitý – jednak se již objevovaly informace o možné další mobilizaci (což samo o sobě není relevantní), jednak žalobcův osobní profil naznačuje, že by byl pro odvod vhodným kandidátem. Nadto žalovanému doložil svůj vlastní povolávací rozkaz. Právě v tomto kontextu měl žalovaný provést hlubší rozbor situace a zkoumat, zda konkrétně žalobci po návratu do Ruska, kde ho čeká povolávací rozkaz, nehrozí vyslání do bojů na Ukrajinu. Nakonec krajský soud uzavřel, že žalobce nepodává žádost o mezinárodní ochranu účelově jen proto, že již v ČR pobýval, ale mohl tak učinit v důsledku nových okolností, které v Rusku nastaly až po jeho odjezdu.

II. Kasační stížnost

[4] Žalovaný (stěžovatel) v kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu namítá jeho nezákonnost a nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.]. Nesouhlasí se dvěma částmi odůvodnění krajského soudu – s nedostatečným vypořádáním otázky hrozící základní vojenské služby a s otázkou zneužití mezinárodní ochrany pro legalizaci pobytu na území ČR.

[5] K základní vojenské službě stěžovatel tvrdí, že ta tvoří jednu ze základních státo-občanských povinností uznávaných i mezinárodním právem a odpor k jejímu vykonání není azylově relevantní důvod. Podle informací obsažených ve správním spise byla mobilizace v Rusku ukončena a žádná další dosud vyhlášena nebyla. Branci nadto nemohou být vysíláni na zahraniční mise. Stěžovatel nicméně připouští, že po legislativních změnách z roku 2023

pokračování

je možné základních vojenskou službu vykonávat i na tzv. mírových misích. Existuje ale i možnost vykonat náhradní civilní službu. I když se od začátku invaze na Ukrajinu začaly objevovat zprávy o účasti branců v bojích na Ukrajině, ruské státní složky (včetně ruského prezidenta) tyto informace odmítají a do bojů jsou posíláni jen profesionální vojáci. Pokud je situace v případě žalobce odlišná, bylo její prokázání na něm.

[6] Ve druhé části argumentace stěžovatel uvádí, že žalobce na českém území pobýval již dříve a skrze žádost o udělení mezinárodní ochrany se snaží pouze zlegalizovat svůj zdejší pobyt. K tomu ale azylové řízení neslouží. Žalobce měl projít standardním pobytovým řízením podle zákona o pobytu cizinců a řešit situaci zákonnou cestou.

[7] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Jelikož v dané věci rozhodoval samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve přijatelností kasační stížnosti. Pokud před krajským soudem o věci rozhodoval specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tak napadené rozhodnutí věcně přezkoumává pouze, pokud má řešená právní otázka přesah nad rámec konkrétního případu z důvodu 1) neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury nebo 2) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tyto důvody je namístě použít i v případě kasační stížnosti podané žalovaným správním orgánem (usnesení NSS ze dne 29. 11. 2023, čj. 1 Azs 203/2023-48, bod 9 a tam citovaná judikatura).

[9] Žádná z uvedených podmínek zde splněná není a kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] K námitce dostatečného vypořádání možnosti mobilizace a výkonu základní vojenské služby Nejvyšší správní soud předesílá, že plnění branné povinnosti skutečně nelze samo o sobě považovat za důvod udělení mezinárodní ochrany (z ustálené judikatury viz např. rozsudky NSS ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012-44, ze dne 10. 12. 2021, čj. 5 Azs 19/2020-45, a usnesení ze dne 17. 6. 2015, čj. 6 Azs 86/2015-31, či ze dne 1. 11. 2023, čj. 1 Azs 180/2023-26, bod 12). To ovšem platí pouze, pokud je branná povinnost vykonávána v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem a v regulérní armádě demokratického právního státu. Naopak zapojení do útočného konfliktu azylovým důvodem být může (rozsudky NSS ze dne 10. 12. 2021, čj. 5 Azs 19/2020-45, č. 4304/2022 Sb. NSS, bod 48 a násl., či ze dne 24. 1. 2024, čj. 1 Azs 253/2023-31, body 14-16). Tento závěr Nejvyšší správní soud v naposledy zmíněném rozsudku vyslovil přímo i ve vztahu k aktuální situaci v Ruské federaci. Nakonec to, že momentálně v Rusku neprobíhá mobilizace, neznamená, že vyslání do takových bojů nemůže být součástí výkonu základní vojenské služby. Z veřejně dostupných zdrojů je známo, že branci na Ukrajinu vysíláni jsou (viz rozsudek čj. 1 Azs 253/2023-31, bod 14). Závěry odkazované judikatury krajský soud v nynější věci relevantně shrnul a aplikoval v bodech 35-43 napadeného rozsudku. Nezpochybnil závěry stěžovatele stran toho, že mobilizace v Rusku neprobíhá, ani jej nijak konkrétně nezavázal, jak má o žádosti žalobce rozhodnout. Uložil mu, aby žádost žalobce znovu posoudil, a to ve světle přílehlavé judikatury a na základě relevantních, aktuálních,

vyvážených a transparentních podkladů. Pro úplnost pak lze dodat, že v kasačním řízení není prostor pro žalovaný správní orgán, aby doplňoval odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

[11] Ustálená je i judikatura ohledně toho, do jaké míry musí žalobce prokazovat hrozící vyslání do bojů na Ukrajinu. Žalobce doložil jemu určený povolávací rozkaz, zatímco informace o podmínkách povolávání k výkonu základní vojenské služby a praxi vysílání takových vojáků do válečných operací na Ukrajině byl povinen shromáždit stěžovatel (rozsudek čj. 1 Azs 253/2023-31, bod 16; blíže rozsudky NSS dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004-5, a ze dne 27. 3. 2008, čj. 4 Azs 103/2007-63).

[12] Stejně tak přijatelnost kasační stížnosti nemůže založit ani argumentace stěžovatele, podle něhož žalobce chtěl využít institut mezinárodní ochrany pro zlegalizování svého pobytu v ČR. To, že žalobce dříve získával pobytová oprávnění neznamená, že se od té doby situace s válkou na Ukrajině nezměnila a důvody pro udělení mezinárodní ochrany dnes neexistují (shodně rozsudek NSS ze dne 22. 3. 2023, čj. 5 Azs 24/2023-23, bod 28). Lze dodat, že ze závěrů této judikatury krajský soud vyšel v bodě 45 napadeného rozsudku.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky, které stěžovatel vznesl v kasační stížnosti a krajský soud se ani nedopustil zásadního pochybení. Kasační stížnost proto svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji tedy odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[14] Co se týká nákladů řízení, odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost je na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti druhem zjednodušeného věcného přezkumu rozhodnutí krajského soudu (usnesení rozšířeného senátu NSS z 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18). Stěžovatel v řízení úspěch neměl a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce v řízení žádný úkon neučinil, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. července 2024

Milan Podhrázký
předseda senátu